

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

§. XLV. Qua in eremi Turritanæ ecclesia Sanctus fuerit sepultus, et quid de
miraculis, sepulturam ejus secutis, aliisque nonnullis, ad eum utcumque
spectantibus, ac tempus, quo in Sanctorum, seu ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

A § XLV. Qua in eremi Turritanæ ecclesia Sanctus fuerit sepultus, et quid de miraculis, sepulturam ejus secutis, aliisque nonnullis, ad eum utcumque spectantibus, ac tempus, quo in Sanctorum, seu potius Beatorum album relatus fuit, prægressis, sit censendum.

Cum duæ, ut jam supra docui, in Turritana eremo ecclesie, quarum una sanctissimæ Dei Genitrici Mariæ et S. Joanni Baptistæ, altera eidem Dei Genitrici et S. Stephano protomartyri sacra esset, Sancti nostri vitæ exstiterint, fuerint is in hac, an in illa terræ mandatus, potest non immerito dubitari, aliis pro priori e duabus illis ecclesiis, aut certe pro hujus, quæ simpliciter etiam ecclesia S. Mariæ de eremo dicebatur, cæmeterio, aliis contra pro posteriori e duabus dictis ecclesiis pronuntiantibus, licet interim in concordiam omnes utcumque fortassis queant adduci, uti ex infra dicendis pronum erit colligere. Ac Brunonem quidem in S. Stephani ecclesia, quæ et temporis lapsu ecclesia S. Stephani de nemore seu de bosco dicta fuit, sepultum fuisse, Blomenvenna huncque secutus Surius in conscripta a se Sancti Vita diserte, ut apparet, affirmant. Binis hisce Sancti biographis sese deinde junxerunt Mabillonius in *Annalibus Benedictinis* lib. LXX, num. 29, *Historiæ literariæ Franciæ* Scriptores tom. IX, pag. 240 aliique nonnulli. At vero Camillus Tutinus in *Historiæ Ordinis Cartusienensis Prospectu*, Sanctum nostrum in ecclesia S. Mariæ de eremo sepulturam nactum esse, non minus diserte tradit, pag. 43 sic scribens: Corpus S. Brunonis a monachis sepulturæ traditur in ecclesia sanctæ Mariæ de heremo prope ejus altare. Adhæc Sancti, vita jam functi, corpus, cum trium dierum spatio publicæ venerationi in ecclesia S. Mariæ de eremo expositum fuisset, ad extremam deinde cæmeterii, huic adjuncti, partem, uti ipsemet injunxerat, delatum, in arca marmorea ibidem sepultum fuisse, in S. Brunonis Vita seu *Historia* cop. 51 Zanottius scribit, monumenta Calabria: *Mss.* pro se laudans; etsi autem, qualia hæc aut quantæ antiquitatis sint, nusquam edicat, Sanctum tamen, non in ecclesia S. Stephani, sed vel in ecclesia S. Mariæ de eremo, ut Tutinus tradit, vel saltem in adjuncto huic cæmeterio, ut Zanottius e monumentis illis memoriæ prodit, terræ mandatum fuisse, credendum videtur, quod eum in monasterii, in quo ex dictis decem circiter annis vitam eremiticam duxerat, ecclesia aut saltem in hujus cæmeterio potius, quam in monasterii alterius, quod nunquam incoluerat, monachisque, vitæ eremiticæ minus aptis, exstruxerat, ecclesia sepeliri voluisse, verosimile appareat.

B non immerito dubitari, aliis pro priori e duabus illis ecclesiis, aut certe pro hujus, quæ simpliciter etiam ecclesia S. Mariæ de eremo dicebatur, cæmeterio, aliis contra pro posteriori e duabus dictis ecclesiis pronuntiantibus, licet interim in concordiam omnes utcumque fortassis queant adduci, uti ex infra dicendis pronum erit colligere. Ac Brunonem quidem in S. Stephani ecclesia, quæ et temporis lapsu ecclesia S. Stephani de nemore seu de bosco dicta fuit, sepultum fuisse, Blomenvenna huncque secutus Surius in conscripta a se Sancti Vita diserte, ut apparet, affirmant. Binis hisce Sancti biographis sese deinde junxerunt Mabillonius in *Annalibus Benedictinis* lib. LXX, num. 29, *Historiæ literariæ Franciæ* Scriptores tom. IX, pag. 240 aliique nonnulli. At vero Camillus Tutinus in *Historiæ Ordinis Cartusienensis Prospectu*, Sanctum nostrum in ecclesia S. Mariæ de eremo sepulturam nactum esse, non minus diserte tradit, pag. 43 sic scribens: Corpus S. Brunonis a monachis sepulturæ traditur in ecclesia sanctæ Mariæ de heremo prope ejus altare. Adhæc Sancti, vita jam functi, corpus, cum trium dierum spatio publicæ venerationi in ecclesia S. Mariæ de eremo expositum fuisset, ad extremam deinde cæmeterii, huic adjuncti, partem, uti ipsemet injunxerat, delatum, in arca marmorea ibidem sepultum fuisse, in S. Brunonis Vita seu *Historia* cop. 51 Zanottius scribit, monumenta Calabria: *Mss.* pro se laudans; etsi autem, qualia hæc aut quantæ antiquitatis sint, nusquam edicat, Sanctum tamen, non in ecclesia S. Stephani, sed vel in ecclesia S. Mariæ de eremo, ut Tutinus tradit, vel saltem in adjuncto huic cæmeterio, ut Zanottius e monumentis illis memoriæ prodit, terræ mandatum fuisse, credendum videtur, quod eum in monasterii, in quo ex dictis decem circiter annis vitam eremiticam duxerat, ecclesia aut saltem in hujus cæmeterio potius, quam in monasterii alterius, quod nunquam incoluerat, monachisque, vitæ eremiticæ minus aptis, exstruxerat, ecclesia sepeliri voluisse, verosimile appareat.

Cameterio verosimilium terræ
752 Adhæc Morotius in *Chronologico Ordinis Cartusienensis Theatro* pag. 226 sic scribit: S. Brunone in Sanctorum album relato, ejus corpus ab ecclesia S. Mariæ de Turri ad aliam S. Stephani de nemore translatum est. Ita ille;

cui cum præterea alii nonnulli scriptores hic assentiantur, vere fuisse S. Brunonis, Sanctis seu potius ob dicenda Beatis jam adscripti, corpus ad ecclesiam S. Stephani ex ecclesia S. Mariæ translatum, indubitatum apparet, maxime cum nullus prorsus scriptor occurrat, qui contrarium prodat memoriæ. Jam vero cum id ita sit, Sanctusque e loco, quo terræ fuerat mandatus, ad S. Stephani ecclesiam verosimiliter fuerit translatus, fuisse eum in ecclesia S. Mariæ de eremo sepulturam nactum, verosimile apparet. At vero, inquires, postquam monasterium S. Stephani a Cartusiensi instituto ad Cisterciense anno 1192 defecerat, abbates illius veriti, ne Cartusiani sacras Institutoris sui reliquias repeterent, summa eas semper cura, ut Blomenvenna et post hunc Surius in suis de Brunone lucubrationibus e facta per Cartusianorum Neapolitanorum (adi num. 780) Priorem relatione memoriæ produnt, custodierunt; quod ut facerent securius, nunc hoc, nunc illo loco, abbate dumtaxat, aliisque viro fide digno rem noscente, sacra illa pignora collocarunt; ut proinde ex eo, quod hæc e S. Mariæ de eremo ecclesia ad ecclesiam S. Stephani de nemore seu de bosco, cum anno 1314 Sanctorum seu Beatorum catalogo Brunonem adscribi contigisset, fuerint translata, consecrarium neutiquam sit, ut in eadem S. Mariæ ecclesia terræ fuissent mandata. Ita contra opinionem, qua Sanctum, non in ecclesia S. Stephani, sed in ecclesia S. Mariæ aut saltem in hujus cæmeterio sepulturam nactum arbitramur, potest argui.

755 Verum quid si ad præfatum Cartusianorum Priorem, quod de occultatis a Cisterciensibus S. Brunonis reliquiis Blomenvenna et Surius memorant, falso dumtaxat rumore fuerit delatum? Esse sane apparet, cur ita factum puletur.

Etenim sacrum Sancti corpus anno 1315, Sancti canonizationem, uti eam vocant, proxime prægresso, in S. Mariæ ecclesia, ut Tutinus in *Historiæ Ordinis Cartusienensis Prospectu* ad annum 1315 memoriæ prodit, fuit repertum, nec verosimile videtur, factum id fuisse ex eo, quod abbates S. Stephani pretiosum thesaurum, quo eum occultarent, e monasterio S. Stephani, comorationis suæ loco, in cujus ecclesia primitus fuisset reconditus, ad ecclesiam S. Mariæ, a dicto monasterio sejunctam seu dissitam, translulissent. Jam vero cum id ita sit, fuisse S. Brunonem in ecclesia S. Mariæ aut saltem in adjuncto huic cæmeterio terræ mandatum, verosimilium, omnibus consideratis, apparet. Nec est, quod hic objicias anno 1315 datam infraque recitandam Leonis X Papæ bullam, in qua (adi num. 735) sequentia isthæc: In cujus (monasterii nimirum S. Stephani) ecclesia corpus S. Brunonis, dicti Ordinis institutoris, dicitur esse reconditum, verba occurrunt; præterquam enim quod ex aliorum dumtaxat, qui facile decipi potuere, relatione seu opinione Pontifex ita ibidem loquatur, cellulæ a S. Brunone prope ecclesiam S. Mariæ de eremo exstructæ quandamque una cum hac monasterii speciem præferentes, jam inde ab anno, quo religiosi hujus, monasteriique S. Stephani incolæ ad Cisterciensem Ordinem sese ex dicendis transtulere, 1192 aut etiam citius inhabitari, ut apparet, desierunt, ecclesiæ S. Mariæ curam interim ac dominium monasterio S. Stephani gerente; adeo ut hoc abs illo tempore duas ecclesias, alteram nempe S. Mariæ, alteram S. Stephani dictam, habuerit, utque sub monasterii S. Stephani de Bosco nomine, non hoc tantum, sed

AUCTORE
C. B.

fuit mandatum.

F

AUCTORE
C. B.

sed etiam S. Mariæ de eremo monasterium venisse videatur. Ita omnino autumo, quod in monumentis omnibus, anno 1192 posterioribus, in quibus de religiosis Turritanæ eremi ædibus sermo sit, solum S. Stephani de Bosco monasterium memoretur.

Epitaphium quod hic datur, tumulo fuit appositum.

754 Jam vero, cum id ita sit, S. Brunonis corpus, ut in S. Mariæ ecclesia esset reconditum, in monasterii S. Stephani ecclesia jacere, a Leone Papa dici absque veritatis dispensio in bulla cit. potuit. Nec apparet, Blomenvennam aliosque, qui, Sancti corpus in monasterio S. Stephani seu in hujus ecclesia sepultum fuisse, scribunt, de ecclesia sanctæ Mariæ non posse intelligi. Verum sive tandem Sanctus in hac, sive in illa eremi Calabrinæ ecclesia tumulum nactus fuerit, sequens equidem ad hunc, uti in conscripta a se Sancti Vita Blomenvenna, sermonem de Brunonis sepultura instituens, testatur, Epitaphium fuit appositum:

Primus in hac eremo Christi fundator ovilis Promerui fieri, qui tegor hoc lapide.

Bruno mihi nomen, genitrix Alemania, meque Transtulit ad Calabros grata quies eremi.

Doctor eram, præco Christi, vir notus in orbe,

B Desuper illud erat gratia, non meritum.

Carnis vincla dies Octobris sexta resolvit, Spiritui requiem, qui legis ista, pete.

Ita ille Sancti nostri biographus: ei autem in concinnata a se Sancti Vita Puteanus etiam consentit, in posteriori tamen hujus editione, apud Judocum Ascensium Parisiis anno 1524 adornata, in carminibus, quibus jam datum Sancti epitaphium constat, mutatio quæpiam facta est. Pro primo enim hexametro, verosimillime quod in eo contra Prosodiarum leges secunda syllaba in vocabulo Eremus contrahatur, positum est hoc aliud: Primus in hac Christi fundator ovilis eremo; secundo autem pentametro eadem verosimillime de causa substitutum est hoc sequens aliud: Transtulit ad Calabros grata quies nemoris. Adhæc Surius pro ultimo Epitaphii recitati pentametro sequens exhibet: Ossa manent tumulo, spiritus astra petit. Verum cum et in antiquiori Vita, a Puteano contextæ, editione, Basilicæ haud dudum post annum 1514 adornata et in antiquis documentis, ad editionis hujus calcem adjectis, tria jam dicta carmina eodem modo, quo apud Blomenvennam, legantur, fuisse sane eodem etiam modo primitus scripta, Sanctique tumulo apposita, verosimillimum, ne dicam, indubitatum apparet.

Prodigio ad hunc fons

755 Discutiamus modo, quæ post Sancti sepulturam contigisse narrantur. Sepultus est autem, inquit in Sancti Vita Blomenvenna, Vir Dei in monasterio suo Sancti Stephani prothomartyris post summum altare; ad cuius sepulcrum fons emanat vivus, qui Divina clementia et ejus meritis multis fidelium optatæ remedia confert sanitatis. Ubi etiam, ut alibi legitur, est videre mirabile, cæcos illuminari, surdos ad auditum restitui, mancos mutilatosque sanari, leprosos mundari, a dæmone obsessos ocyus repurgari. Verum his omnibus miraculis, si divo Hieronymo creditur, illud est magis mirandum, quod ferme omnes in rotulo (titulorum funebrium edendorum complexo) prædicto stupere se ostendunt, dum toties replicant ac consona voce prædicant, gloriam illum et honorem tantum calcare et in tanta vitæ austeritate, veritate et perfectione cursum vitæ feliciter consummare potuisse. Ita ille: ne autem quisquam de fontis, ad Sancti tumulum, uti hic adstruere

videtur, prodigio excitati, veritate fortassis ambigat, mox subjungit: Non debet autem cuiquam scrupulum movere, si fons ille jam ad sepulchrum Viri Dei non cernatur; fontes quippe miraculose educti non semper sunt perpetui, sicut nec fons olei, qui tempore nativitatis Christi Romæ legitur emanasse. Vidi ego ad sanctum Mauricium in loco decollationis ejus foramen sine oleo, per quod olim emanasse oleum ab accolis loci illius asserebatur. Miracula enim a Domino fiunt in revelationem et commendationem sanctitatis servorum ejus, et ideo, ubi eorum sanctitas perfecte innoterit, non nunquam miracula cessant. De sancto Nicolao legitur, quod ex sacris ossibus ejus oleum emanaverit; sed ob demerita populi, uno e successoribus suis de sede sua injuste expulso, fluere desierit.

756 Pari modo existimandum est de fonte S. Brunonis, nimirum exulante a monasterio ejus religione, ab ipso sanctissime inchoata. Cum enim Vir sanctus obdormisset in Domino, mansit monasterium ipsum in proposito vitæ heremiticæ sive Ordinis Carthusiensis, quem prius in eremo Carthusiæ et postea in Calabria eremo sanctus Bruno instituit. Successerunt ei in regimine dictæ domus quinque Piores usque ad tempora venerabilis Guigonis, Prioris Majoris Cartusie. Cunctis vero diebus seniorum, qui viderant et audierant et noverant omnia opera Domini, quæ per servum suum Brunonem operari dignatus est; quibus tandem succedentibus aliis, qui hæc non noverant, cum jam Ordo Carthusiensis in Gallia circa Carthusiam et alibi multiplicari cœpisset, monasterium illud Calabriae solum remansit a sanctitate et fervore tantæ Patris per teporem degenerans. Cum a domo Carthusiæ visitatores et reformatores petens, propter distantiam nimiam habere non posset, ad aliud propositum, Ordinem scilicet Cisterciensem, qui, tum recens plantatus et a sancto Bernardo verbo atque exemplo rigatus, in magno fervore perseverabat, se contulit, cum jam in proposito Carthusiensis Ordinis, in quo fundata fuerat, annis sexaginta durasset. Ita hæcenus Blomenvenna, iterum hic sibi, ut sæpe alias, quantum ad substantiam Surium, non tamen Puteanum, utpote qui Sancti meritis multa post ejus obitum miracula operari Dominum dignatum esse, generatim dumtaxat scribat, consentientem habens; verum quid modo de fonte, qui ad Sancti tumulum prodigio excitatus fuerit, de miraculis ad hunc, facientibus id Sancti meritis, magno numero patris, de tempore, quo is exaruerit seu esse desierit, ac tandem etiam de causa, ob quam hoc acciderit, sentiendum est?

757 Ut a prodigio excitati ad tumulum fontis ducam initium, cum hujus nec Puteanus in conscripto a se Brunonis Vita, nec ullus, quod sciam, scriptor seu æqualis seu suppar mentionem faciat, esse sane videtur, cur, an vere ad Sancti tumulum miraculo fons eruperit, in dubium a non nemine revocetur. Et vero cum inventi fuerint, qui, quemadmodum supra vidimus, in Cartusia, cum hanc Sanctus ejusque socii primum fuissent ingressi, divinitus fuisse excitatum fontem, confinxerint, aut saltem ex errore crediderint, quid ni etiam factum esse queat, ut vel ex errore vel ex fingendi licentia, prodigio ad Sancti nostri tumulum ebullisse fontem, in litteras missum fuerit, propensiusque deinde ac facilius, quam par

D

excitatus fuisse hic, ut apparet, asseritur.

E

F

Ast, an id veritati consonet, est dubium.

esset,

A *esset, a prodigiorum amantibus creditum? Attamen cum sequentia hæc verba, Juxta sepulchrum ejus (S. Brunonis nimirum) immediate fons vivus emanat, qui divina Clementia in hujus Viri sancti meritis multis languoribus fidelium optatæ confert remedia sanitatis, primorum quinque Cartusie Priorum Chronologus seu antiquior Sancti nostri biographus num. ultimo supeditet, isque, ut jam supra docui, sæculo tertio decimo, ac proin, duobus forte nondum post Sancti obitum sæculis elapsis, floruerit, nec eum, quod de fonte, ad Sancti tumulum prodigiose excitato, verbis recitatis memorat, aut ex antiquiori monumento, aut saltem e traditione hausisse, vero appareat absimile, e terra ad Brunonis tumulum, aut, si mavis, ex hoc ipso non erupisse prodigiosum fontem, indubitanter asseverare non ausim, licet interim de re, quod indubitatæ prorsus ac certæ fidei vade non innitatur, multum dubitem.*

nec, quæ pro causa, ob quam fons ille exaruerit, afferuntur,

B *758 Nec dubitationem, quæ, quod non amplius, ipsamet Blomenvenna verbis recitatis fidente, ad Sancti tumulum fons inveniatur, non parum augetur, tollere queunt, quæ potissimum hic Sancti biographus in causa fuisse scribit, ut prodigiosus fons ille exaruerit seu esse desierit. Dato enim, vere fuisse fontem ad Sancti tumulum prodigio excitatum, desiisse eum, quod, ut per verba num. 756 recitata, utpote per vocem Religio (adi num. 742) idem ibidem, quod per vocem Ordo, intelligens, velle videtur, religiosi Turritanæ eremi incolæ Cisterciense institutum essent amplexi, parum verosimile apparet, cum hi dumtaxat id fecerint, ut, collapsa apud eos religiosa disciplina, a vita minus austerâ, ad quam, primævo instituti sui rigore relicto, defecerant, ad vivendi normam magis rigidam magisque sanctam transcentes Deo perfectius possent famulari, quemadmodum ipsemet Blomenvenna verbis recitatis indicare videtur, fidemque etiam facit mox recitanda Cælestini Papæ Bulla seu Breve. Sunt quidem, qui illos a Cartusiensi instituto ob causas, quæ Deo minus placere debuerint, resiliisse contendunt; verum hæc assentiendum non esse, alii volunt, nec quorum ex parte veritas stet, multum ad rem nostram facit. Demus enim etiam, justam omnino, ob quam Turritanæ eremi incolæ a Cartusiensi ad Cisterciense institutum deflexerint, causam non exstitisse, nec sic tamen verosimile evadet, factum esse, ut fons, qui ad tumulum S. Brunonis prodigio excitatus fuisset, ob eorum ad Cisterciense institutum defectionem exaruerit. Qualiscumque enim ea fuerit, sese equidem ad vitæ institutum nullo prorsus e capite contemnendum multisque nominibus summopere commendandum transtulere, nec id, nisi, assentiente ac approbante summo Pontifice Cælestino, fecere, uti e bulla, qua hic eis ad Cisterciensem Ordinem transeundi facultatem fecit, manifestum est.*

dubitationem illam tollunt.

C *759 Hanc idcirco e Suriano, qui eam suis ad compositam a Surio S. Brunonis Vitam Annotationibus seu potius Chronotaxi hæc adjectæ pag. 469 et seq. inseruit, transferre huc lubet. Sic habet: Cælestinus episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis fratribus cœnobii S. Stephani de Bosco in Calabria salutem et Apostolicam benedictionem. Ad Religionis ordinem propagandum et ad suos palmites extendendos ex officii nostri debito propensiori cura debemus intendere, et ipsum divina flagrantia pullulantem tenere pro viribus, et fovere. Cum igitur divina inspiratione præventi sub Cisterciensis Ordinis observantia volueritis militare et super hoc confirmationem Apostolicam et favorem*
Octobris Tomus III.

Prior vester, ad nos veniens, obnixè petierit, fratrum nostrorum communicato consilio, cum dexterâ Excelsi mutatio videatur, vestrum hoc propositum commendamus, et, ut amodo sub eadem observantia et correctione abbatis et fratrum Fossæ-novæ vivere debeatis, et gratum Deo famulatum Deo impendere, auctoritate Apostolica, salvo Ecclesiæ Romanæ jure, confirmamus. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ constitutionis et confirmationis infringere etc. Datum Laterani in Idus Decemb. Pontificatus nostri anno II. Cum ergo, uti e Pontificia hac Bulla seu Breve intelligitur, cœnobii S. Stephani de Bosco in Calabria fratres seu religiosi Turritanæ eremi incolæ, non tantum non repugnante, sed etiam probante propositumque eorum laudante Pontifice, ad Cisterciensem Ordinem migrarint, sicque id faciendo contra Deum indubie non peccarint, nescio enim vero, an futurum sit, ut quisque sat verosimile arbitretur, illum eorum transitum causam esse potuisse, ob quam Turritanæ eremi fons, qui ad Sancti tumulum prodigio excitatus fuerit, exsistere desierit, aut, si mavis, exaruerit. Jam vero, cum res ita habeat, manet sane ex supra dictis, ac maxime ex eo, quod fons, qui prodigio excitatus fuerit, non amplius exsistat, æque ac ante dubium, an miraculo hujusmodi locus umquam fuerit.

AUCTORE C. B.

D *740 Nec multum ad rem facit, prodigiosos fontes non esse semper perpetuos; etsi enim id verum esse dederimus, consequens dumtaxat erit, ut, etsi ad Sancti tumulum fons non amplius inveniatur, fons tamen prodigiosus ibidem exsistere aliquando poterit; unde reipsa etiam fontem hujusmodi ibidem olim exstitisse, pro indubitato nullus certe habebit. Quod si interim fons prodigiosus ad Sancti nostri tumulum umquam exstiterit, atque ob causam, a laudatis scriptoribus adductam, dumtaxat desierit, is equidem diutius, quam annis quinquaginta aut sexaginta duravit. Etenim cum Cælestinus II Papa anno 1144, quo monasterium S. Stephani de Bosco ad Cisterciensem Ordinem nondum fuisse translatum, ac proin fontem, qui ad S. Brunonis tumulum prodigio fuerit excitatus, nondum esse desiisse, apud omnes, qui miraculum istud admittunt, in confesso est, vitam cum morte commutarit, nec tamen serius, quam sæculo duodecimo, dictum monasterium ad Cisterciensem ordinem transierit, Cælestinus F Papa, qui Bullam jam recitatam monasterii S. Stephani de Bosco fratribus impertuit, alius esse non potest, quam Cælestinus III; quare, cum hic anno 1191, ad Aprilem jam profecto, ad supremam Ecclesiæ cathedram fuerit evehctus, Bullaque tertio Idus seu 11 Decembris die, anno Pontificatus ejus secundo data notetur, consecrarium est, ut monasterii S. Stephani de Bosco fratres seu religiosi Turritanæ eremi incolæ anno demum 1192 aut sequentis initio ad Cisterciensem Ordinem transierint, ac proin, ut monasterium illud non tantum annis circiter sexaginta, ut Blomenvenna verbis supra huc transcriptis tradit, sed centum propemodum et amplius in vitæ, quod in eo secutus fuerat S. Bruno, instituto duravit, pluresque etiam, quam quinque, Instituti Cartusiensis, antequam ad Cistercienses transiret, Priores habuerit.*

Si tamen fons prodigiosus ad Sancti tumulum umquam fuerit, diutius is,

E *741 Et vero Camillus Tutinus in brevi, quod suo Historiæ Ordinis Cartusiensis Prospectui attexuit, Chronico Priores non tantum quinque, sed tredecim, qui ad S. Brunonis præscriptum Turritanam S. Stephani domum, antequam hæc Cisterciense institutum amplecteretur, ad annum*

quam annis quinquaginta aut sexaginta duravit.

AUCTORE
C. B.

usque 1192 rezere, suo singulis nomine apposito, recenset, eorumque, qui post quintum a S. Brunone floruit, anno 1158 obiisse notat. Et sane a Tutino plures etiam, quam quinque, qui ad normam, a Sancto nostro in Turritana Calabria eremo institutam, vitam exegerint, Priores recte enumerari, verosimillimum apparet, tum ex jam dictis, tum etiam ex iis, quæ huc facientia in sua de Cartusianorum initiis Dissertatione num. 20 et aliquot segg. Columbius, uti hunc consulenti patescet, in medium adducit. Jam vero, cum hæc ita habeant, nec fons, qui prodigio ad S. Brunonis tumulum ortus sit, exaruisse, seu esse, antequam S. Stephani monasterium ad Cisterciense institutum transisset, desuisse a Blomenvenna, aliisque, qui ejusdem cum eo opinionis sunt, statuatur, consequens est, ut fons ille non tantum quinquaginta circiter aut sexaginta, sed nonaginta amplius annis post Sancti nostri obitum debeat durasse, etsi interim id in opinione dictorum scriptorum, qui eremi Calabrinæ ad Cistercienses defectionem jam inde ab anno 1160 aut etiam citius factam statuunt, a veritate omnino sit alienum. Atque hæc sunt, quæ tum de prodigioso illo fonte, ad Sancti tumulum, uti a scriptoribus supra laudatis refertur, exorto, tum de tempore, quo, et causa, ob quam esse is desiderit, dicenda occurrunt. Proximum est, ut de miraculis, quæ magno numero per Sancti merita fuisse patrata, ac maxime in favorem eorum, qui e memorato prodigioso fonte bibissent, contigisse, Blomenvenna verbis supra huc translatis, atque memoriarum produunt, nunc tractem.

Ad fontem illum multa etiam Sancti jam defuncti meritis miracula facta narrantur.

742 Licet, inquit de S. Brunone Blomenvenna, miraculis multis claruisse legatur, tamen, quod sine dolore recolare nequeo, non sunt hujusmodi miracula ea, qua decuit, diligentia conscripta; aut, si conscripta fuerunt, alterius Religionis (Cisterciensis videlicet) monachis in monasterium ejus intrantibus, primum negligentius scripta custodita, deinde deperdita sunt. Ita ille, ad amissum etiam sibi Surius, et quantum ad miraculorum, quæ generatim Sancti meritis patrata fuerint, multitudinem Puteanum pariter consentientem habens; verum nullum prorsus, quod a Sancto patratum fuerit, miraculum in particulari recenset; assertionem autem, qua, multa a Sancto patrata fuisse miracula generatim traditur, scriptoris saltem synchroni fideique digni testimonio confirmari velim. Fuisse quidem multos mole habentes, qui e fonte, ad Sancti tumulum prodigioso exorto, bibissent, pristinae sanitati restitutos, antiquior etiam Sancti nostri biographus verbis supra datis affirmat; verum nec hic sat antiquus est, ut tuto ei fidere possimus. Nec quidquam facit, quod præsentis temporis verbis utens sequentem scribat in modum: Juxta sepulchrum ejus immediate fons vivus emanat, qui divina clementia in hujus Viri sancti meritis multis languoribus fidelium optate confert remedia sanitatis, sicque de fonte prodigioso, qui ætate sua adhuc existerit, miraculisque, quæ tum haustis ex hoc aquis patrata fuerint, sermonem facere videatur; dato enim etiam, hunc nostrum biographum de miraculis tempore suo gestis facere sermonem, fidem is sibi, cum in Cartusia Majori a Turritana eremo non parum dissita scripserit, certam undequaque atque indubitatam ægre admodum in eorum narratione conciliaturus apud omnes est. Ad hæc historicorum in morem, qui, quæ temporibus præteritis gesta sunt, per præsentis temporis verba non raro exponunt, fortassis hic loquitur.

745 Blomenvenna et Surius eo ipso loco, quo fontem, ad Brunonis tumulum prodigio excitatum, ætate sua non amplius existisse fatentur, de eo, non secus atque si adhuc existisset, per præsentis temporis verbum loquuntur, prior quidem hoc modo: Ad cujus (S. Brunonis nempe) sepulchrum fons emanat vivus; posterior vero isto: Ad ejus sepulchrum fons vivus prorumpit. Nec alterius, quam præsentis temporis verbo, quo, multis olim hausta e fonte illo aqua sanitatem fuisse restitutam, declarent, ibidem utuntur; ut proinde ex eo, quod antiquior Sancti nostri biographus de miraculis, quæ S. Brunonis meritis patrata fuerint, per præsentis temporis verbum loquatur, consequens non sit, ut hæc ætate sua gesta esse, significatum voluerit. Jam vero, cum id ita sit, an non de iis dumtaxat, quæ dudum etiam ante ætatem suam gesta fuerint, sermonem instituat, admodum est dubium, ac proin, quod de miraculis magno numero per Sancti merita gestis, memoriarum prodit, certum omnino atque indubitatum facere non potest, licet interim, quin aliquot saltem miracula Sanctus, Beatis nondum adscriptus, patravit, e sanctitatis fama, qua apud Calabros ante id tempus per quadringentos amplius annos inclaruit, dubitandum non appareat. Et vero Surianus, in suis ad S. Brunonis Vitam Annotationibus, multa miracula, quæ Deus ad declarandam S. Brunonis, confessoris sui, gloriam operari ad ejus invocationem dignatus est, ad nostram cognitionem evenisse ejus intercessione narratur, in medium adducit, hisque etiam duo præmittit, quæ, antequam Bruno in Sanctorum seu Beatorum album referretur, acciderunt.

744 Cum de rebus modo, quæ, priusquam Sancto cultus, Sanctis propriis, Pontificia auctoritate deferretur, evenere, hic tractem, lubet hic et duo illa prodigia transferre, lectori, quantum reor, in summa multorum miraculorum, Sancti meritis ante permissum ejus cultum ecclesiasticum patratorum, quæ ad cognitionem nostram pervenerunt, paucitate futura non ingrata. Primum, in quo tamen, an Sanctus partem habuerit, est dubium, sic habet: Anno Domini mccccxii cum illustris Gaufridus de Lorotello, comes Cantazarii in Calabria, filius Rodulphi comitis de Lorotello, nepotis comitis Rogerii, fuadatoris ac dotatoris eremi S. Mariæ de Turre revocasset donationes cujusdam ecclesiæ Omnium Sanctorum, et terrarum et vinearum in tenimento oppidi Badulati, a se et a matre sua Berta factas, Deo vindice, gravi apostemate est in pectore sauciatus, unde et ad extrema devenit, atque, condito testamento, cum morti proximus esset, a Rogerio de Arenis admonitus, ut res, injuste ablatas, restitueret, simul ac ablata restituit, sanguine ex ore et naribus fluente, sanitati pristinae est redditus; quod clarius ex ipsiusmet verbis et instrumento restitutionis patebit, ubi sic ait: « Anno ab Incarnatione » Domini mccccxii, indict. viii mense Octobris, » cum ego Gaufridus de Lorotello, Cantazari » comes, juvenili cupiditate tenerer, ne, quod » domina mater mea venerabilis Berta pro ec- » clesia Omnium Sanctorum de tenimento de » Padulato, quam dederat B. Mariæ de eremo » ac beato Protomartyri terras cultas et incul- » tas, arbores domesticas et silvestres quoque » villanos et vineas confirmarem, sed potius » revocarem, plus expetens temporalia quam » æterna

D
ast nec hæc
certa facere
potest anti-
quior noster
biographus.

E

Duo interim
miracula,
Sancti cano-
nizationem
progressa.

F

A » aeterna, Deo permittente, post mea revoca-
 » tionis triennium in stomacho sui horribili
 » apostemate sauciatus adeo dure, ut, vitalibus
 » spiritus diminutis, a medicis desperarer.

in quorum
 uno tamen is
 non certo,

745 » Verum post conditum testamentum
 » dixit mihi dominus Rogerius de Arenis, qui
 » modo testis adfuit testamento apud Castellum
 » novum, ubi eo tempore infirmabar: Confirma
 » puro restituendi proposito, quæ revocasti
 » B. protomartyri Stephano; est enim tanti
 » meriti apud Deum, quod te poterit ab isto
 » apostemate liberare. Quibus verbis auditis,
 » jussi per novum testamentum, quod in mo-
 » mento iterum condidi, confirmari. Mirum in
 » modum cepi subito sanguine putrido, fluente
 » de ore et naribus, liberari. Quo viso miraculo
 » devotus misi literas fratribus eremitis eo die,
 » quo navis Genuesium, ab Alexandria veniens
 » in portum Castellî novi, ruinam est passa.
 » Venit autem ad me ad castrum meum Canta-
 » zarii Rodolphus de Crucifixo, eremitarum
 » S. Mariæ et S. protomartyris Stephani ma-
 » gister, et cum eo frater Arnaldus et Odo, et

B » Guido monachi, quibus præsentibus præcepi
 » præsens privilegium per manus scribæ Ro-
 » berti conscribi, et quæ domina mater mea
 » dederat etc. » Tale est e Suriani recensione
 » primum, quod hic commemorandum duxi, mira-
 » culum, instrumento etiam publico confirmatum;
 » cum vero, nec forte immerito, an in hoc partem
 » quampiam S. Bruno habuerit, dubitari posse vi-
 » deatur, dicto instrumento publico, quod id firmat,
 » mox subiungit: Quod (miraculum nempe jam
 » relatum) etiam S. Brunoni tribui debere ob-
 » curam, quam in caelo positus domus suæ gerit,
 » nemo est, qui ambigat. Ita ille, partem saltem
 » in relato miraculo S. Brunoni attribuendam, sese
 » non dubitare indicans; verum in altero, quod hic
 » etiam dandum, miraculo seu potius apparitione
 » partem habuisse Sanctum, certum omnino est,
 » uti quisque facile fatebitur, qui vel id dumtaxat
 » perlegerit.

in altero au-
 tem certo par-
 tem habuit,
 hic referuntur.

746 En verba, quibus a laudato Suriano pag.
 517 et seq. refertur: Circa annum mxx Valentia
 in Aragonia Joannes Aloysius Bertranus Tabel-
 lio, qui multo tempore fuit benefactor et pro-
 curator Cartusiae Portæ-cæli, ob magnam, quam
 erga S. Brunonem devotionem gerebat, ex diu-
 urna ægritudine ad mortis confinia devenerat
 ante feriam quartam Majoris hebdomadæ, et
 cum a medicis de ejus salute conclamatum esset,
 subito aperiens oculos petiit vestes ad induen-
 dum, atque interrogantibus respondit, sanctos
 Vincentium Ferrerium et S. Brunonem ad se
 intrasse, et sibi dixisse, nequaquam hæc vice se
 moriturum, sed ad ecclesiam ea feria quarta ad
 divina Officia audienda accedere debere, quod
 et reipsa præstitit. Atque ob id adeo inpostem-
 rum S. Brunonem dilexit, ut, cum postea anno
 mxxiv Leo X ejus festum solemniter in ecclesiis
 Ordinis concessisset, ipse suis sumptibus, eam-
 dem Cartusiam petens, ejus festivitatem tam in
 ecclesia, quam in trichoro peragi procuraverit
 ad obitum usque. Joannes Aloysius Bertranus,
 cui apparitio hic relata obligit, e secunda uxore,
 quam, priori mortua, duxerat, S. Ludovicum
 Bertrandum Ordinis Prædicatorum, de quo ad
 9 mensis hujus diem, quo colitur, apud nos age-
 tur, postea genuit. Docet id nos tum ipsa, in qua
 eadem apparitio narratur, sancti hujus Confesso-
 ris Vita, a Vincentio Justiniano Antist, Valentino
 Ordinis S. Dominici abunno, idiomate Hispanico
 conscripta ac deinde ab altero ejusdem Ordinis

Religioso in linguam Italicam versa, tum etiam
 laudatus Surianus in apparitionis alterius, eidem
 Aloysio Bertrano oblata infraque in Appendice
 ad gloriam posthnam memorandæ, quam appa-
 ritioni jam narratæ proximè subjungit, rela-
 tione. Atque ita quidem, cum memorata appari-
 tione, facientibus id tam S. Brunonis, quam
 S. Vincentii Ferrerii meritis, Aloysius Bertran-
 dus, periculosissime decumbens, subito atque in-
 sperato pristinx fuerit sanitati restitutus, mira-
 culum modo habemus, quod partim saltem Sancti
 nostri intercessione fuerit patratum, quodque
 etiam ejus canonizationem, seu viæ vocis ora-
 culum, quo ex dicendis Leo X Papa cultu San-
 ctis proprio in Ordine Cartusiensi cum cõli per-
 misit, præcessit; verum alia tum patrata, in
 quibus Sanctus partem habuerit, diligentissima
 licet facta, indagine, invenire haud quivi.

747 Porro Zanottius, qui in contexta a se
 S. Brunonis Vita cap. 54 jam relata, patrique
 S. Ludovici Bertrandi oblatam S. Brunonis et
 S. Vincentii Ferrerii apparitionem etiam refert,
 cap. 52, quo e Sancti nostri tumulo fontem pro-
 rupisse cum nonnullis aliis se prægressis scribit,
 e Mss., quæ laudat, Calabriae monumentis addit,
 virtutem, dicti fontis aquis a Deo sanandi morbos
 inditam, ad parvi lacus, in quo Sanctus, cum in
 civis esset, corpus suum, quo id castigaret, mer-
 gere subinde solebat, aquas transisse, cum pri-
 mum Turritanum S. Stephani monasterium a
 Cartusiensi instituto ad Cisterciense deflexisset.
 Quo autem id probet, nostra adhuc vetate, ac ma-
 xime Pentecostes, qua sacrum Sancti corpus ex
 ecclesia S. Mariæ ad ecclesiam S. Stephani fuit
 translatum, tribus diebus festis aquarum illarum
 virtute innumera propenodum quotannis benefi-
 cia divinitus conferri, miraculaque patrari, ad-
 jungit idem scriptor, penes quem tum quantum
 ad hæc, tum quantum ad virtutem, a prodigiosi
 fontis aquis ad præfati lacus aquas translata,
 fides sit. Cæterum ut miraculo, quod jam inde a
 Sancti obitu cooptum, hodieque perseverare fer-
 tur, § hunc claudam, Blumenvenna, quem dein
 secutus est et Surius, sub finem a se contextæ
 Sancti Vitæ sic scribit: A monasterio autem isto
 (Turritano nempe S. Stephani) per crepidinem
 torrentis plano itinere m passuum pervenitur
 ad antrum devotissimum. Montibus siquidem
 artum satis et cinctum nemoribus, ejusdem val-
 lis extrema claudentibus, devii et solitariis,
 nec ultra aditum humano usui præbentibus.
 Supra istud antrum ædificatum est haud grande
 sacellum cum altari sub titulo sancti Brunonis,
 Coloniensis magistri, sanctæ Mariæ de Turri,
 Ordinis Carthusiensis institutoris primi, cujus
 ibi imago depicta cernitur. In hoc antro idem
 Dei Servus ex eo tempore, quo primum illic
 venit, usque in diem mortis suæ incredibili
 fervore permansit. Ad indicium et commenda-
 tionem vero eximie sanctitatis ejus usque in
 hodiernum diem locus, in quo post excessus
 contemplationum laxa membra nuda humo col-
 lidebat, herbam numquam reddit in spatio, quo
 tum ipsius sacri corporis mensura tendebatur,
 cum tamen circumquaque crescere cernatur.
 Hoc tam evidens miraculum omnes loci illius
 accolæ constantissime asseverant.

748 Hactenus illo: verum quidquid sit de per-
 severante hodieque miraculo, quod verbis hæc
 memoratur, quodque in medio relinquendum ar-
 bitror, Sanctum equidem, contra ac Blumenvenna
 hic tradit, a die, quo Turritanum S. Mariæ in
 Calabria eremum primum ingressus est, ad suum
 usque

AUCTORE
 C. B.

alia hæc
 etiam dubie
 fidei addu-
 cuntur.

E

F

asserlaque
 Sancti conti-
 nua in antro
 commemoratio
 expenditur.